

प्रिसिजन तथा प्रोटेक्टेड हर्टिकल्चर प्रविधि विस्तार कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि २०७५

प्रस्तावना: प्रिसिजन र प्रोटेक्टेड हर्टिकल्चर प्रविधिबाट तरकारी तथा फलफूल खेती गरी उत्पादन र उत्पादकत्व वढाउन, व्यवसायिक रूपमा गुणस्तरिय तरकारी तथा फलफूल उत्पादन प्रवर्द्धनमा कृषकहरुलाई प्रोत्साहन गर्न तथा यस प्रदेशको वागवानी क्षेत्रलाई आधुनिक प्रविधिमा परिणत गर्न प्रिसिजन तथा प्रोटेक्टेड हर्टिकल्चर प्रविधि बाट तरकारी तथा फलफूल खेती लगायत नर्सरी स्थापनाका लागि अनुदान कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नका लागि प्रदेश सरकार, प्रदेश नं ५ भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयले "प्रिसिजन तथा प्रोटेक्टेड हर्टिकल्चर प्रविधि कार्यान्वयन कार्यविधि, २०७५" तयार गरी लागू गरेको छ ।

परिच्छेद १

प्रारम्भिक

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:** (१) यस कार्यविधिको नाम "प्रिसिजन तथा प्रोटेक्टेड हर्टिकल्चर प्रविधि विस्तार कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि २०७५" रहेको छ ।
(२) यो कार्यविधि तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. **परिभाषा:** विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा:-

- (क) "अनुदानग्राही" भन्नाले व्यवसायिकरूपमा उच्च मूल्यजाने तरकारी वाली फलफूल वा तरकारी वालीको नर्सरी व्यवसाय संचालन गर्नका लागि यस कार्यविधि बमोजिम छनौट भएका कृषि सहकारी, कृषि फार्म, निजी कृषि कम्पनी सम्झनुपर्छ ।
- (ख) "प्रिसिजन तथा प्रोटेक्टेड हर्टिकल्चर प्रविधि" भन्नाले हाइटेक ग्रिनहाउस, नेचुरल्ली भेण्टिलेटेड ग्रिनहाउस, एग्रीनेट हाउस, प्लाष्टिक टनेल (जि आइ पाइप वा बासको), सुक्ष्म सिचाइ पूर्वाधार तथा प्लाष्टिक मल्चीड (छापो) प्रयोग गरी उच्च मूल्य जाने तरकारी वाली तथा तरकारीको बेर्नाको उत्पादन तथा व्यवस्थापनलाई सम्झनुपर्छ ।
- (ग) "प्रस्ताव" भन्नाले उच्च मूल्य जाने ताजा तरकारी, फलफूल वा तरकारीको बेर्ना उत्पादनका लागि प्रिसिजन तथा प्रोटेक्टेड

हर्टिकल्चर प्रविधि निर्माणका लागि अनुदान पाउन पेश गरेको आवेदन विवरण सम्झनुपर्छ ।

- (घ) "अनुदान" भन्नाले दफा ३ ख अनुसारको पूर्वाधार निर्माणका लागि सहयोग उपलब्ध गराइने नगद अनुदान रकम सम्झनुपर्छ ।
- (ङ) "निर्देशनालय" भन्नाले कृषि विकास निर्देशनालय प्रदेश नं ५ सम्झनुपर्छ ।
- (च) "निजी कृषि कम्पनी / कृषि फार्म" भन्नाले निजी क्षेत्रका व्यवसायीबाट कम्पनी रजिष्टारको कार्यालयमा दर्ता भएको कृषि वाली उत्पादन, प्रशोधन, बजारीकरण सम्बन्धि उद्देश्य भएका निजी कम्पनी भन्ने बुझनुपर्दछ । यस शब्दले घरेलु तथा साना उद्योग विभाग वा अन्तर्गतका निकायमा दर्ता भएको कृषि वाली उत्पादन, प्रशोधन, बजारीकरण सम्बन्धि उद्देश्य भएका उद्योग समेतलाई सम्झनुपर्छ ।
- (छ) "ग्रिनहाउस" भन्नाले दफा ३ झ, ज र ट मा उल्लेख गरिएका हाइटेक ग्रिनहाउस, नेचुरल्ली भेण्टिलेटेड ग्रिनहाउस तथा एग्रिनेट हाउस लाइ सम्झनुपर्दछ ।
- (ज) "प्लाष्टिक टनेल / घर" भन्नाले जि आइ पाइप वा बास र सिलपोलिन वा UV प्लाष्टिक प्रयोग गरी बनाइएको घर वा टनेल सम्झनुपर्छ ।
- (झ) "हाइटेक ग्रिनहाउस" भन्नाले तापक्रम व्यवस्थापनको अतिरिक्त व्यवस्था सहितको पराबैजनी किरण अवरोधक पोलिथिन (U.V. Stabilized Polyethylene film) र जाली (U.V. Stabilized Thermal Net) सँगै एग्रि नेट वा इन्सेक्ट नेट (Agri Net or Insect Net) को आवरण र Galvanized Iron वा Aluminium Locking Profile बाट निर्मित घरलाई सम्झनुपर्छ ।
- (ञ) "नेचुरल्ली भेण्टिलेटेड ग्रिनहाउस" भन्नाले तापक्रम नियन्त्रणको अतिरिक्त व्यवस्था नभइ टप तथा साइड भेण्टिलेशनका माध्यमबाट तापक्रम व्यवस्थापन सहितको पराबैजनी किरण अवरोधक पोलिथिन (U.V. Stabilized Polyethylene Film) र जालि (U.V. Stabilized Thermal Net) सँगै एग्रि नेट वा इन्सेक्ट नेट (Agri Net or Insect

Net) को आवरण र Galvanized iron वा Aluminium Locking Profile बाट निर्मित घरलाइ सम्झनुपर्छ ।

- (ट) "एग्रिनेट हाउस" भन्नाले फल्याट टप भइ ४० Mesh को टप एग्रिनेट, एल्मुनियम शेड नेट तथा क्रिष्टल साइड नेटको आवरण र Galvanized iron वा Aluminium Locking Profile बाट निर्मित घरलाइ सम्झनुपर्छ ।
- (ठ) "उच्च मूल्य जाने तरकारी वाली" भन्नाले बजारमा उच्च माग भइ उच्च मूल्यमा विक्रि वितरण हुने तरकारी वालीहरु जस्तै गोलभेडा, भेडे खुर्सानी (रँगिन तथा हरियो), काक्रो, करेला, जुकिनि फर्सी लगायतका अन्य तरकारी लाइ सम्झनुपर्छ ।
- (ड) "कार्यक्रम कार्यान्वयन समिति " भन्नाले परिच्छेद २ को दफा ७ अनुसार गठित समिति सम्झनुपर्छ ।
- (ढ) "मूल्यांकन एवम् प्राविधिक समिति" भन्नाले परिच्छेद २ को दफा ८ (ड) अनुसार गठित समिति सम्झनुपर्छ ।
- (ण) कृषि सहकारी भन्नाले सहकारी ऐन २०७४ अनुसार दर्ता भएका कृषि सहकारी वा कृषि क्षेत्रमा कार्य गर्ने गरि दर्ता भएका बहुउद्देश्यीय सहकारी लाइ सम्झनुपर्छ ।

३. कार्यविधि लागू हुने क्षेत्र: यो कार्यविधि प्रदेश नं ५ भर लागू हुनेछ । तर यस कार्यविधिलाइ आधारमानी सूचना प्रवाह गर्दा सूचनामा जुन जुन जिल्लाहरु उल्लेख भइ प्रस्ताव आव्हान हुन्छ यो कार्यविधि तिनै जिल्लाहरुमा लागू भएको मानिनेछ ।

४. कार्यविधिको उद्देश्यहरु: यस कार्यविधिको उद्देश्यहरु देहायबमोजिम हुनेछन् :-

- (क) आधुनिक प्रविधिको प्रयोगबाट उच्च मूल्य जाने तरकारी बालीको उत्पादकत्व तथा गुणस्तर बृद्धि गर्ने ।
- (ख) निजी क्षेत्रलाइ आकर्षित गर्ने गरि लगानीको वातावरण सृजना गर्ने ।
- (ग) शिक्षित र उत्साहित युवाहरुलाइ कृषि पेशामा आकर्षित गर्ने ।

परिच्छेद २

कार्यक्रम सञ्चालन सम्बन्धी व्यवस्था

५. सूचना प्रकाशन तथा प्रस्ताव पेश गर्ने: (१) यस कार्यविधि अनुरूप सम्भाव्य र आवश्यक जिल्लाहरुमा उच्च मूल्य जाने तरकारी बाली, फलफूल तथा तरकारीको बेर्ना

उत्पादनका लागि ग्रिनहाउस लगायतका अन्य प्लाष्टिक टनेल निर्माण कार्यमा प्रदेश सरकारका तर्फबाट सहयोग पुऱ्याउन अनुदान दिने उद्देश्यले कृषि ज्ञान केन्द्रहरुले कम्तीमा ३० दिनको म्याद दिइ स्थानिय पत्रिका मार्फत अनुसूची २ अनुसारको सूचना प्रकाशन गरि प्रस्ताव आव्हान गर्नेछ ।

(२) उपदफा (क) बमोजिम सूचना प्रकाशन भए अनुरूप आवेदकले दफा ६ बमोजिमका सबै कागजात सँलग्न गरी अनुसूची ३ बमोजिमको आवेदन सम्बन्धित कृषि ज्ञान केन्द्रले प्रस्ताव पेश गर्न वा दर्ता गर्न सक्नेछन् ।

६. आवेदन दिन आवश्यक योग्यता (१) यस कार्यविधि अनुरूपको कार्यका लागि निम्न अनुसारको योग्यता पुगेका उद्यमीहरुले अनुसूची ३ अनुसार आवेदन दिन सक्नेछन् ।

(२) आवेदक कानून बमोजिम दर्ता भइ स्थायी लेखा नम्बर लिएको हुनुपर्नेछ र ग्रिनहाउस निर्माण र जि आइ पाइपको प्लाष्टिक टनेल निर्माणका लागि आवेदक दर्ता भएको कम्तीमा २ आर्थिक बर्ष पुरा गरेको हुनु पर्ने छ भने बासको प्लाष्टिक टनेल निर्माणका लागि आवेदक दर्ता भएको भए पुग्नेछ ।

(३) आवेदकले सम्बन्धित निकायबाट कृषि क्षेत्रमा उत्पादन लगायतका विविध कार्य गर्ने अनुमति लिएको हुनुपर्नेछ ।

आवेदकले कानून अनुसार पुरा गर्नुपर्ने सबै दायित्वहरु जस्तै लेखापरिक्षण, करचुक्ता, नविकरण पुरा गरेको हुनुपर्नेछ ।

(४) हाइटेक ग्रिनहाउस, नेचुरल्ली भेण्टिलेटेड ग्रिनहाउस तथा एग्रि नेट हाउसको हकमा आवेदकको आफ्नै स्वामित्वमा प्रस्तावित पूर्वाधार निर्माण गर्नका लागि प्रयास जमिन भएको वा कम्तीमा १५ बर्षको लागि प्रयास जमिन लिजमा लिएको हुनुपर्नेछ भने प्लाष्टिक घर / टनेलको हकमा आवेदकको आफ्नै स्वामित्वमा प्रस्तावित पूर्वाधार निर्माण गर्नका लागि प्रयास जमिन भएको वा कम्तीमा ५ बर्षको लागि जमिन लिजमा लिएको हुनुपर्नेछ । जमिन लिजमा लिएको प्रमाण अनुमति प्राप्त गरेका कानून व्यवसायीले प्रचलित कानून अनुसार तयार गरेको हुनुपर्नेछ र सो अनुसार बाहेक पेश भएका लिज कागजातलाइ मान्यता दिइनेछैन साथै लिजमा लिएको जमिनको लालपूर्जाको छायाप्रति अनिवार्य सँलग्न राख्नुपर्नेछ ।

(५) ग्रिन हाउस र एग्रिनेट हाउस को हकमा डिजाइन, लेआउट तथा लागत इस्टिमेट (Quotation) मान्यताप्राप्त प्राविधिक वा फर्म (आपूर्तिकर्ता) बाट तयार भएको हुनुपर्नेछ ।

(६) ग्रिनहाउस र प्लाष्टिक टनेलमा उच्च मूल्य जाने तरकारी उत्पादनका लागि आवश्यक जनशक्ति तथा प्राविधिक ज्ञानको व्यवस्था भएको हुनुपर्नेछ ।

(७) ग्रिनहाउस र प्लाष्टिक टनेलमा उच्च मूल्यजाने तरकारी उत्पादनका लागि लागत अंश व्यहोर्न सक्ने क्षमता भएको हुनु पर्नेछ र सो को प्रमाण स्वरूप आवेदकको बैक मौज्दातको विवरण वा बैकले लगानी उपलब्ध गराउने प्रतिबद्धता पत्र पेश गर्नुपर्नेछ ।

(८) अनुसूची ४ मा उल्लेख भए अनुसारको व्यासायिक योजना प्रस्ताव पेश गरेको हुनुपर्नेछ । सो योजनामा परिच्छेद ४ को दफा १५ अनुसारको न्यूनतम क्षेत्रफलमा कार्य प्रस्ताव पेश गर्नु पर्नेछ ।

(९) प्रस्तावित जमिनमा सडक, सिँचाइ, विजुलीका सुविधाहरूको अवस्था बारे विवरण पेश गर्नु पर्दछ ।

७. कार्यक्रम कार्यान्वयन समितिको गठन व्यवस्था: (१) अनुदानका लागि पेश हुन आएका प्रस्तावहरूको छनौट र सो सम्बन्धी अन्य व्यवस्थाका लागि देहाय बमोजिमको एक निर्देशक समिति गठन गरिने छ ।

(क) प्रमुख, कृषि ज्ञान केन्द्र	अध्यक्ष
(ख) वागवानी विकास वा कार्यालयले तोकेको अधिकृत, कृषि ज्ञान केन्द्र	सदस्य
(ग) अधिकृत प्रतिनिधि, जिल्ला समन्वय समिति	सदस्य
(घ) अधिकृत प्रतिनिधि, सम्बन्धित भे.अ.प.से.वि.के.	सदस्य
(ङ) कृषि ईन्जिनियर, कृषि विकास निर्देशनालय	सदस्य
(च) आर्थिक प्रशासन हेर्ने कर्मचारी	सदस्य
(छ) प्रमुखले तोकेको अधिकृत	सदस्य सचिव

आवश्यकता अनुसार विषयसंग सम्बन्धित ३ जना आमन्त्रित गर्न सकिनेछ ।

८. कार्यक्रम कार्यान्वयन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार (१) यस कार्यविधिको अनुसूची १ को मूल्यांकन फर्मेट अनुरूप प्राप्त प्रस्तावहरूको मूल्यांकन एवम् प्राविधिक समितिबाट प्राप्त सिफारिश अध्ययन गरि प्रस्ताव स्विकृत/अस्वीकृत गर्ने ।

(२) स्वीकृत प्रस्तावहरूलाई स्वीकृत बजेटको परिधिभित्र अनुदान उपलब्ध गराउन स्वीकृति दिने ।

(३) संचालित कार्यको अनुगमन गरि कार्यान्वयनका सम्बन्धमा मार्गदर्शन दिने र प्राविधिक सेवा समेत प्रदान गर्ने ।

(४) अनुदान रकमको हिसाब पेश नगर्ने वा सदुपयोग नगर्ने उद्दमीलाइ कारबाहीका लागि सिफारिश अघि बढाउने ।

(५) अनुदानका लागि पेश हुन आएका प्रस्तावहरूको मूल्यांकन गर्न र सो सम्बन्धी अन्य कार्य गर्न समितिले बढीमा ३ सदस्यीय मूल्यांकन एवम् प्राविधिक उप-समितिहरू गठन गरि काम, कर्तव्य र अधिकार समेत तोकी कार्य गराउनेछ। उक्त समितिहरूमा आर्थिक प्रशासन संग सम्बन्धित कर्मचारीको समेत प्रतिनिधित्व रहनेछ ।

(६) स्थानिय आवश्यकता अनुसार विभिन्न प्रविधिका संरचनाहरूको संख्या निर्धारण गर्ने ।

परिच्छेद ३

मूल्यांकन तथा छनौट सम्बन्धी

९. प्रस्तावको मूल्यांकन तथा छनौट (१) दफा ८ (५) अनुसार गठीत मूल्यांकन एवम् प्राविधिक समितिले प्राप्त प्रस्तावहरूको प्रारम्भिक तथा विस्तृत मूल्यांकन गर्नेछ । प्राविधिक तथा मूल्यांकन समितिका प्रत्येक पदाधिकारीहरूले मुल्याँडकनका लागि प्राप्त प्रत्येक प्रस्ताव मूल्यांकन गर्नेछन ।

(२) प्रारम्भिक मूल्यांकनका लागि दफा ६ को क, ख, ग, घ, ङ, च, छ, ज, झ का आधारमा सूचक बनाइनेछ । उक्त सूचक अनुसार पूर्णरूपमा पेश भएको प्रस्ताव लाइ प्रारम्भिक चरणमा सफल प्रस्ताव मानिनेछ भने अपूर्ण दस्तावेज पेश भएको प्रस्तावलाइ असफल प्रस्ताव मानिनेछ ।

(३) उपदफा (२) अनुसार प्रारम्भिक मूल्यांकनमा सफल प्रस्तावहरूलाइ विस्तृत मूल्यांकनका लागि योग्य मानिनेछ र यस्ता प्रस्तावहरूलाइ अनुसूची १ अनुसार मूल्यांकन गरिनेछ ।

(४) प्रस्ताव मूल्यांकनमा राम्रो देखिएको तर स्थलगत निरीक्षणका क्रममा प्रस्तावमा पेश गरिए अनुसारको नपाइएमा त्यस्ता प्रस्तावहरूलाइ अयोग्य प्रस्तावका रूपमा मूल्यांकन तथा प्राविधिक टोलीले निर्देशक समितिमा पेश गर्नसक्नेछ ।

(५) योग्य तथा व्यवसायीक हिसाबले नाफामूलक प्रस्ताव भएमा उपदफा (७) मा उल्लेख गरिएका सबै प्रकारका प्रोटेक्टेड प्रविधिलाई समेटिने गरि अनुदानग्राही छनौट गर्नुपर्नेछ तर प्रतिस्पर्धी तथा व्यावसायिक हिसाबले आकर्षक तथा उपयुक्त नदेखिएमा सबै प्रोटेक्टेड प्रविधिलाइ समेटिने गरि अनुदान ग्राही छनौट गर्न अनिवार्य मानिनेछैन ।

(६) समितिले विभिन्न प्रकारका प्रोटेक्टेड प्रविधिमा अनुदानग्रही संख्या निर्धारण गर्न सक्नेछ र कुनै एक प्रविधिमा प्रस्ताव पेश गरेको प्रस्तावकलाई सो प्रस्तावको प्रोटेक्टेड प्रविधिमा भन्दा समितिले अर्को प्रोटेक्टेड प्रविधिमा उपयुक्त ठानेमा सोहि बमोजिम अनुदान स्वीकृत गर्न सक्नेछ । यसो गर्दा सानो रकम लागत रहेको प्रोटेक्टेड प्रविधि माग गरेको प्रस्तावलाई बढी रकम लागत भएको प्रोटेक्टेड प्रविधिमा स्वीकृत गरिने छैन ।

(७) समितिले अनुसूची ७ बमोजिमको स्पेसिफिकेसनमा आवश्यक परिमार्जन गर्न सक्नेछ ।

परिच्छेद ४

अनुदान रकम स्वीकृति र सम्झौता

१०. अनुदान रकम स्वीकृति र सम्झौता (१) ग्रिनहाउस र प्लाष्टिक घर निर्माण गरि उच्च मूल्य जाने तरकारी तथा तरकारी बेर्ना उत्पादन गर्नका लागि छनौट भएका आवेदकहरूलाई तालिकामा उल्लेख भए अनुसार अनुदान उपलब्ध गराइनेछ । अनुदान लिनका लागि तालिकामा तोकिएको न्यूनतम क्षेत्रफल तथा अनुसूची ७ मा उल्लेखित स्पेसिफिकेशन अनुसारको निर्माण गरेको हुनुपर्नेछ । ग्रिनहाउस र प्लाष्टिक टनेल तालिकामा तोकिएको न्यूनतम क्षेत्रफल भन्दा धेरै क्षेत्रफलको बनाउन सकिनेछ तर अनुदानको सिमा तालिकामा तोकिएको भन्दा बढि हुने छैन भने तोकिएको भन्दा कम क्षेत्रफलको पाइएमा प्रति इकाइ अनुदान दर अनुसार अनुदान रकम कट्टी गरिनेछ ।

विवरण*	न्यूनतम क्षेत्रफल (व. मि.)	अनुदान दर प्रति व. मि.	अधिकतम अनुदान रु
बासको प्लाष्टिक घर	१५००	३६०	५४००००
जि आइ पाइपको प्लाष्टिक घर	१५००	५५०	८२५०००
एग्रि नेट हाउस	३९५६	५५०	२१७५८००
नेचुरल्ली भेण्टिलेटेड ग्रिनहाउस	१००८	१७००	१७१३६००
हाइटेक ग्रिनहाउस**	५६०	४२००	२३५२०००

* निर्माण हुने हरेक प्लाष्टिक घर तथा ग्रिनहाउसले अनिवार्यरूपमा सुक्ष्म सिचाइ, प्लाष्टिक मल्च तथा इन्सेक्ट नेट प्रयोग गर्नु पर्नेछ ।

** हाइटेक ग्रिनहाउस तरकारीको बेर्ना अर्थात नर्सरी व्यवसायका लागि भएकाले प्लाष्टिक ट्रे राखका लागि Secondary layer as bench for plastic tray अनिवार्य निर्माण गर्नु पर्नेछ । सम्झौता गरि

Secondary layer नराखे अनुदानग्राहीको सम्झौता अनुसारको रकम बाट रु ३ लाख कट्टि गरि भुक्तानी गरिनेछ ।

(२) अनुदान प्राप्त हुने रकमको अधिकतम ५ % (पाँच प्रतिशत) रकम कन्टिन्जेन्सी बापत राखिनेछ र सो रकम सूचना प्रकाशन, स्टेशनरी, अनुगमन, बैठक भत्ता, प्रस्ताव मूल्यांकन पारिश्रमिक तथा अनुदानग्राहीलाई तालिम तथा अभिमुखीकरण आदिमा खर्च गरिनेछ ।

(३) कार्यक्रम कार्यान्वयन समितिबाट स्वीकृति प्राप्त भएपछि सो का आधारमा कृषि ज्ञान केन्द्रले अनुदानग्राहीसँग अनुसूची ५ अनुसारको प्रतिवद्धता लिइ थप Negotiation गरी अनुसूची ६ बमोजिमको सम्झौता गरी कायदेशि दिनेछ ।

परिच्छेद ५

अनुदान रकम उपलब्ध गराउने र खर्च गर्ने विधि

११. अनुदान प्रवाह विधि (१) अनुदानग्राहीले निर्माण तथा खरिद कार्य गरिसकेपछि स्थलगत प्रतिवेदन, बिल र स्वीकृत कार्य सम्पन्न प्रतिवेदनको आधारमा बढिमा २ किस्तामा रकम भुक्तानी गरिनेछ ।

(२) प्रत्येक किस्ता अनुदान रकम एकाउण्ट पेयी चेक मार्फत उपलब्ध गराइनेछ ।

(३) यस कार्यविधि अनुरूप उपलब्ध हुने अनुदान सम्बन्धी अभिलेख राखिनेछ ।

१२. अनुदानग्राहीले पालना गर्नुपर्ने अन्य कुरा: (१) अनुदानग्राहीले यस कार्यविधि अनुसार निर्माण हुने कामको विवरण, लागत, सम्पन्न अवधि इत्यादिको होर्डिङ बोर्ड निर्माण स्थलमा राखे व्यवस्था गर्नुपर्नेछ ।

(२) कार्य संचालनका क्रममा भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय, कृषि विकास निर्देशनालय लगायत सम्बन्धित कृषि ज्ञान केन्द्रहरूबाट दिएको निर्देशनको पालना गर्नु पर्नेछ ।

(३) नेपाल सरकारले चाहेमा जुनसुकै बखत अनुदानग्राहीको निर्माण र संचालन कार्यको हिसाब सम्बन्धि किताब हेर्न सक्नेछ । हिसाब देखाउनु सम्बन्धित अनुदानग्राहीको दायित्व हुनेछ ।

(४) अनुदानग्राहीले कम्तीमा १० बर्ष अविच्छिन्नरूपमा प्रस्तावित व्यवसाय संचालन गर्नुपर्ने छ ।

(५) अनुदानग्राहीले अनिवार्यरूपमा वाली विमा गराउनु पर्नेछ ।

परिच्छेद ६
अनुगमन र विविध

१३. **अनुगमन व्यवस्था:** (१) प्लाष्टिक घर र ग्रिनहाउस निर्माण गरि उच्च मूल्य जाने तरकारी तथा तरकारीको बेर्ना उत्पादन कार्यको अनुगमन भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय, कृषि विकास निर्देशनालय, कृषि ज्ञान केन्द्रहरुले संयुक्त वा आवश्यकता अनुसार छुट्टा छुट्टै पनि गर्नेछन।

(२) उपदफा (क) बमोजिम भएको अनुगमन र निर्देशनको लिखित अभिलेख / प्रतिवेदन अनुदानग्राहीले सुरक्षित राख्न पर्ने छ ।

(३) उपदफा (क) बमोजिम लिइएको निर्देशन पालना गर्नु अनुदानग्राहीको कर्तव्य हुनेछ ।

१४. **कारवाहीको व्यवस्था:** (१) सम्झौता अनुरूप काम नगर्ने अनुदानग्राहीलाई निर्देशक समितिले अनुदान रोक्का राख्न सक्नेछ ।

(२) यस कार्यविधि बमोजिम अनुदान रकम लिइ दुरुपयोग गरेको पाइएमा वा रकमको हिसाब नबुझाएमा त्यस्ता अनुदानग्राहीलाई प्रचलित एन नियम बमोजिम कारवाही गरि प्रचलित व्याज सहित असुल उपर गरिनेछ।

१५. **बाधा अड्चन निरूपण, खारेजी एवम् संशोधन:** (१) यस कार्यविधि कार्यान्वयनमा केही बाधा व्यवधान आइपरेमा वा विवाद उत्पन्न भएमा सोको निरूपण भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयले गर्नेछ ।

(२) यो कार्यविधि भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयले आवश्यकता अनुसार संशोधन तथा खारेज गर्न सक्नेछ ।

अनुसूची १

उच्च मूल्य जाने तरकारी तथा तरकारीको बेर्ना उत्पादनका लागि ग्रिनहाउस र प्लाष्टिक टनेल निर्माण गर्न अनुदान उपलब्ध गराउनका लागि प्रस्ताव मूल्यांकन फारम

क्र.स.	सूचक	अंक
१	प्लाष्टिक घर / नेटहाउस वा ग्रिनहाउस निर्माणका लागि प्रस्तावित जमिनको उपयुक्तता	१०
क	सडक, सिचाइको श्रोत, बिजुलीको सुविधा उपलब्ध भएको तथा प्रस्तावित जमिन प्रस्तावित पूर्वाधार निर्माणका लागि उपयुक्त रहेको	१०
ख	बिजुली र सडकको सुविधा तत्काल नभएको तर हुन सक्ने	५
२	प्लाष्टिक घर / नेटहाउस वा ग्रिनहाउसको क्षेत्रफल	१५
क	अनुदानका लागि तोकिएको न्यूनतम क्षेत्रफल भन्दा १०० प्रतिशत वा सो भन्दा बढि	१५
ख	अनुदानका लागि तोकिएको न्यूनतम क्षेत्रफल भन्दा ५० प्रतिशत वा सो भन्दा बढी	१०
ग	अनुदानका लागि तोकिएको न्यूनतम क्षेत्रफल बराबर वा न्यूनतम क्षेत्रफल भन्दा ४९ प्रतिशत सम्म बढी	५
३	प्रस्तावकको आर्थिक क्षमताको अवस्था	१०
क	लागत अंश व्यहोर्न सक्षम भएको प्रयास आधार देखिएको	१०
ख	व्यहोर्नु पर्ने लागत अंश व्यहोर्ने तथा प्राविधिक सम्भाव्य देखिएको	५
ग	व्यहोर्नु पर्ने लागत तथा प्राविधिक क्षमता नदेखिएको	०
४	व्यवसायिक योजना	२०
क	व्यवसायिक दृष्टिले बढी मुनाफाजनक, दिगो तथा प्रस्ट	२०
ख	व्यवसायिक दृष्टिले कम मुनाफामूलक, कम दिगो तथा अस्पस्ट	१०
ग	व्यवसायिक दृष्टिले मुनाफा रहित तथा अव्यवहारिक	०
५	आवेदकको प्राविधिक क्षमताको अवस्था	१५
क	कृषि स्नातक वा विदेशमा ग्रिनहाउसमा काम गरेको	१५
ख	कृषि डिप्लोमा / आइ.एस्सी.एजी / जे.टी / जे.टी.ए/ कम्तिमा २ वर्ष देखी प्लाष्टिक टनेलमा खेती गरिरहेको	१०
ग	अप्रयास प्राविधिक ज्ञान	५

६	जमिनको अवस्था	१५
क	आफ्नै नाममा	१५
ख	१५ बर्ष वा बढीको लिज	१०
ग	१० बर्ष देखि १४ बर्षको लिज	५
७	स्थलगत निरीक्षण एवम् प्रमाणिकरण	१५
	कूल जम्मा	१००

अनुसूची २

उच्च मूल्य जाने तरकारी तथा तरकारीको बेर्ना उत्पादनका लागि ग्निहाउस र प्लाष्टिक घर निर्माण गर्न अनुदान उपलब्ध गराउनका लागि प्रस्ताव आव्हानको सुचना

सूचना । सूचना ।। सूचना ।।।

कृषि ज्ञान केन्द्र..... को आर्थिक वर्ष २०७५।७६ को बार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार उच्च मूल्य जाने तरकारी तथा तरकारीको बेर्ना उत्पादनका लागि ग्निहाउस र प्लाष्टिक टनेल निर्माणका लागि अनुदान उपलब्ध गराउने कार्यक्रम रहेको हुँदा जिल्लाका इच्छुक कृषि सहकारी, कृषि फार्म, कृषि कम्पनीहरु बाट दरखास्त आव्हानको लागि यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ । यो सूचना प्रथम पटक प्रकाशन भएको मितिले ३० दिन भित्र कृषि ज्ञान केन्द्रहरुमा अनुसूची ३ अनुसारको कागजातहरु एवम् अनुसूची ४ अनुसार व्यवसायिक प्रस्ताव सहित आवेदन आव्हान गरिएको छ । थप जानकारीका लागि कृषि ज्ञान केन्द्रहरु..... सम्पर्क गर्न सकिनेछ ।

अनुसूची ३
आवेदन फारम

रु १० को हुलाक
टिकट

श्रीमान् प्रमुख ज्यू,
कृषि ज्ञान केन्द्र
..... ।

मिति:

विषय: प्रिसिजन तथा प्रोटेक्टेड हर्टिकल्चर प्रविधि विस्तार कार्यक्रमको आवेदन सम्बन्धमा ।

महोदय,

प्रस्तुत विषयमा तहाँ निर्देशनालयबाट संचालित प्रिसिजन तथा प्रोटेक्टेड प्रविधिबाट उच्च मूल्य जाने तरकारी तथा तरकारीको बेर्ना उत्पादनका लागि ग्रिनहाउस तथा प्लाष्टिक टनेल निर्माणका लागि अनुदान उपलब्ध गराउने कार्यक्रम अन्तर्गत (आवेदकको नाम तथा ठेगाना)..... ले संचालन गर्ने (.....उत्पादनको व्यवसायिक योजना तथा अनुसूचीहरूमा उल्लेख भए बमोजिमका व्यवसायिक क्रियाकलापका लागि जम्मा रकम रु...../-(अक्षरूपी.....) को व्यवसायिक योजना तयारगरि आवश्यक अन्य काजगात सहित अनुदान सहयोगको लागि पेश गरेको अनुरोध गर्दछु । व्यवसायिक योजनामा उल्लेख भएको कुल बजेटमध्ये तहाँ कृषि ज्ञान केन्द्रबाट नियमानुसार उपलब्ध हुने अनुदान रकम रु...../ (अक्षरूपी.....) बाहेकको अन्य रकम (आवेदकको नाम.....)ले नगद तथा जिन्सी एवम् श्रमदान गरी रु...../-(अक्षरूपी.....) बराबरको योगदान गर्न सहमत रहेको अनुरोध छ । साथै तपसिल अनुसारका कागजातहरू यसै निवेदनसाथ संलग्न राखी पेश गरिएको व्यहोरा अनुरोध छ ।

संलग्न कागजातहरू

- १ रु १० को टिकट टाँसेको अनुसूची ३ अनुसारको निवेदन
- २ नेपाली नागरिकताको प्रतिलिपी ।
- ३ दर्ता, नविकरण, कर चुक्ता, स्थायी लेखा नम्बर तथा लेखा परीक्षण प्रतिवेदनको प्रतिलिपी ।
- ४ जमिनको लालपूर्जाको प्रतिलिपी (आवेदककै नाममा भएपनि वा लिजमा लिएको भएपनि)
- ५ लिजमा लिएको जमिनको कानून व्यवसायीले प्रचलित कानून अनुसार तयार गरेको करार पत्र ।
- ६ आवेदकको प्रवन्ध पत्र वा विनियारवलीको छायाप्रति ।
- ७ संलग्न हुने प्राविधिकहरूको व्यक्तिगत विवरण र तालिम लिएको प्रमाण पत्रको प्रतिलिपी ।
- ८ ग्रिनहाउसको डिजाइन तथा लेआउट एवम् आपूर्तिकर्ताको कोटेशन / इष्टिमेट (ग्रिनहाउसको हकमा) ।
- ९ आवेदकसँग रहेको लगानीका श्रोतहरूको आधार (बैंक मौज्दात वा बैंक ग्यारेन्टी पत्र) ।
- १० प्रस्तावित जमिनमा सडक, पानी तथा विजुली रहे नरहेको र प्राविधिक उपयुक्तता रहे नरहेको खुल्ने व्यहोराको सम्बन्धित कृषि ज्ञान केन्द्रको सिफारिस
- ११ सम्बन्धित स्थानिय तहको सिफारिस
- १२ अनुसूची ४ अनुसारको व्यवसायिक योजना ।

निवेदको नाम:

पद: आवेदकको नाम: ठेगाना:

छाप:

अनुसूची ४

व्यावसायिक योजना

खण्ड क

प्रस्तावित आयोजनाको सारांश

उप-आयोजनाको नाम:	
उच्चमूल्य जाने तरकारी वाली:	
निर्माण गर्न खोजेको ग्रिनहाउसको प्रकार (चिन्ह लगाउने)	हाइटेक ग्रिनहाउस
	नेचुरल्लि भेण्टिलेटेड ग्रिनहाउस
	एग्रिनेट हाउस
	जि आइ पाइपको प्लाष्टिक टनेल
	बासको प्लाष्टिक टनेल
आवेदकको नाम:	
ठेगाना:	
सम्पर्क व्यक्ति:	
ठेगाना:	
सम्पर्क टेलीफोन नः	
दर्ता बर्ष:	
मु अ कर / स्था ले न र दर्ता बर्ष:	
बैंक खाता विवरण:	बैंकको नाम: ठेगाना: खाता नः खाता सँचालकको नाम:
आवेदकको परिचय तथा अनुभव	अनुभव र योग्यता सम्बन्धित यहाँ उल्लेख गरी कागजातहरु अनुसूचीमा सँलग्न राख्ने ।

प्रस्तावित व्यवसायको सारसंक्षेप	
जम्मा लागत रु	
अनुदान माग रु	
स्वलगानी रु	
आयोजना संचालन स्थल:	जिल्ला: म.न.पा/उ.न.पा /न.पा / गा.पा. वार्ड न: स्थान:
वर्तमान क्रियाकलापहरू	
प्रस्तावित आयोजनाको प्रमुख उद्देश्य	• • • •
प्रस्तावित आयोजनाका मुख्य क्रियाकलापहरू	क्रियाकलापहरू • • • •

खण्ड २ व्यवसायको विवरण

२.१ प्रस्तावित व्यवसायिक योजनाको भूमिका र पुष्ट्याई
५०० शब्द नबढाइ व्यवसायको छोटकरी विवरण जसमा नाम, मुख्य काम, प्रकृति, वर्तमान मुख्य क्रियाकलापहरू, अवस्था, उपलब्धीहरू, सामना गरिरहेका समस्याहरू, पहिचान गरिएका अवसरहरू, कृषि सामग्रीको उपलब्धता, मूल्य अभिवृद्धिका अवसरहरू, प्रस्तावित कार्य, यसको प्रभाव, मुख्य बजार, सम्भावित आम्दानी र कृषक लाई प्रस्तावित उपआयोजना बाट हुन फाइदाहरू उल्लेख गर्ने ।

२.२ समस्याहरू, अवसर तथा प्रस्तावित क्रियाकलापहरू	
प्रस्तावित आयोजनाका (कार्य-योजनाका) प्रमुख समस्या तथा अवसरहरू तथा तिनमा आधारित क्रियाकलापहरू जसले समस्याहरूलाई समाधान र अवसरहरूको उचित उपयोग हुनेछ।	
समस्याहरू	अवसरहरू
१ २ ३	
२.३ प्रस्तावित क्रियाकलापहरू	
बढिमा ५०० शब्द भित्र प्रस्तावित क्रियाकलापहरूको संक्षिप्त विवरण दिनुहोस (के, कसरी, कस्ले, कहाँ गर्ने)	
क्रियाकलाप १	
क्रियाकलाप २	
क्रियाकलाप ३	
क्रियाकलाप ४	
२.४ प्राप्त गर्न खोजिएको नतिजा/प्रतिफल	
प्रतिफल सूचक	उप-आयोजनाको (कार्ययोजनाको) लक्ष्य
उत्पादन क्षेत्रफल/ग्रिनहाउसको क्षेत्रफल/प्लाष्टिक घरको क्षेत्रफल हे./.....संख्या
उत्पादन परिणाम बृद्धिटन/संख्या
नयाँ प्रविधि, नयाँ जात, मेशिनरी औजार तथा पूर्वाधारको उपयोग	मुख्य मुख्य मेशिन औजार तथा जातको नाम, प्रकार तथा क्षमता उल्लेख गर्ने
विक्रि परिमाणमा बृद्धिटन/बार्षिक
आम्दानीमा बृद्धि	रु...../बार्षिक
रोजगारी बृद्धिजना स्वरोजगार,जना वर्षेभरी रोजगार,जना वा कार्यदिन आँशिक रोजगार

२.५ प्रस्तावित पूर्वाधार, डिजाइन तथा इष्टिमेट
यसमा प्रस्तावित पूर्वाधारहरू जस्तै ग्रीनहाउस, प्लाष्टिक टनेल, थोपा सिचाइ जस्ता पूर्वाधारहरू तथा तिनको संख्या, लम्बाइ, चौडाइ, उचाइ, आकार तथा डिजाइन एवम् इष्टिमेटको बारेमा उल्लेख गर्ने र व्यवसायिक योजनाको पछाडी संलग्न राख्ने ।

३ कार्य संचालन क्षमता र अनुभव	
३.१ अनुभव:	
यसमा प्रस्तावकको प्रस्तावित क्रियाकलाप गरेको अनुभवको अवधि, प्राप्त गरेका तालिमको विवरण, उत्पादन, बाली संरक्षण तथा व्यवस्थापन एवम् बजारीकरण सम्बन्धि जानकारी, आपूर्तिकर्ता (कृषि सामग्री आपूर्तिकर्ता), सेवा प्रदायक एवम् विक्रेता बीचको सम्बन्ध आदि उल्लेख गर्नु पर्दछ ।	
३.२ उपलब्ध पूर्वाधारहरू, यन्त्र तथा औजारहरू, मानव संसाधन	
पूर्वाधार	पूर्वाधारको विवरण, किसिम, संख्या, आकार
जमिन	
फार्म हाउस	
स्टर / सेड	

३.४ जनशक्ति

किसिम		संख्या	पुरुष	महिला	जनजाति
प्राविधिक	पुर्णकालिन				
	आंशिक				
व्यवस्थापकीय	पुर्णकालिन				
	आंशिक				
श्रमिक	बर्षभरी				
	आवश्यकता अनुसार				

४. कार्यतालिका

क्रियाकलाप	अवधि (महिना)													
	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२		

खण्ड ३ विक्री तथा आम्दानी विवरण

३.१ विक्री आम्दानी प्रक्षेपण

क्र स	उत्पादन	इकाई	परिमाण	मूल्य	जम्मा मूल्य

खण्ड ४ व्यवस्थापन योजना

४.१ कृषि सामग्री तथा सेवा खरिद योजना

क्र स	विवरण	इकाई	परिमाण	जात वा प्रकार	आपूर्तिकर्ता	कैफियत

५.२ जोखिम व्यवस्थापन

जोखिमको तह	सम्भावित जोखिम	जोखिमको प्रकृति र व्यापकता	व्यवस्थापन रणनीति
पूर्वाधार निर्माण			
उत्पादन			
बजारीकरण			

५.३ वातावरणीय र सामाजिक व्यवस्थापन

क्रियाकलाप	प्रभाव	न्यूनिकरणका उपायहरू	अनुगमनका सुचकहरू	कैफियत
पूर्वाधार निर्माण				
उत्पादन				
बजारीकरण				

अनुसूची ५

प्रतिबद्धता पत्र

कृषि ज्ञान केन्द्रको मिति २०७९/...../..... को सूचना अनुसार ग्रिनहाउस / प्लाष्टिक घर निर्माण गरी उच्च मूल्य जाने तरकारी वा तरकारीको बेर्ना उत्पादन गर्न इच्छुक भइ सो कार्यक्रममा सहभागितको लागि व्यवसायिक योजना सहितको आवेदन पेश गरेको छु /छौ । उक्त कार्यक्रममा छनौट भएमा व्यवसायीक योजना उल्लेख भए बमोजिमको कार्य गरी घटीमा १० (दश) बर्ष सम्म निरन्तरता दिनेछु/छौ । व्यवसायीक योजना अनुसारको कार्य नगरेमा वा १० (दश) बर्ष अगावै सो कार्यहरु बन्द गरेमा नेपाल सरकारबाट प्राप्त अनुदान रकम प्रचलित व्याज सहित फिर्ता गर्ने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दछु/छौ अन्यथा एन कानुन बमोजिम सहुला /बुझाउँला । साथै संचालित क्रियाकलापबाट वातावरणलाई नकारात्मक असर नपुर्याउने प्रतिबद्धता समेत व्यक्त गर्दछु/छौ ।

इति सम्बत २०७९/...../.....गते रोज शुभम् ।

नाम :

ठेगाना :

दस्तखत :

मिति :

छाप :

दायाँ	बायाँ
-------	-------

अनुसूची ६

सम्झौता पत्र

ग्रिनहाउस / प्लाष्टिक टनेल निर्माणका लागि दुई पक्षीय सम्झौता

यो सम्झौता (यसपछि "सम्झौता" भनिएको) मिति २०७८ साल महिनाको गतेका दिन कृषि ज्ञान केन्द्र..... (यसपछि "कृषि ज्ञान केन्द्र" प्रथम पक्ष भनिएको) र (अनुदानग्राहीको नाम तथा ठेगाना).....(यसपछि "अनुदानग्राही" द्वितिय पक्ष भनिएको) बिच " ग्रिनहाउस/नेटहाउस/ प्लाष्टिक घर निर्माण गरी उत्पादन तथा बजारीकरण" कार्यका लागि देहाय बमोजिमका शर्तहरूको पालना गर्ने गरी यो सम्झौता सम्पन्न भएको छ । यो सम्झौता दुवै पक्षहरूबाट हस्ताक्षर भएपछि यसै सम्झौताको दफा ३ मा उल्लेख भएको मिति देखि लागु हुनेछ ।

१. सम्झौतामा सँलग्नहरूको विवरण:

कृषि ज्ञान केन्द्र, ले यो सम्झौता कार्यान्वयनमा प्रथम पक्षको भूमिका निर्वाह गर्नेछ ।

अनुदानग्राही: जिल्ला,म.न.पा / उ.म.न.पा / न.पा . / गा.पा. वा.न. स्थायी निवासी, श्री (बाजेको नाम)..... को नाति, श्री.....(बुबाको नाम)को छोरा श्री (अनुदानग्राहीको नाम) का संचालक श्री (प्रोप्राइटरको नाम)..... (यसपछि अनुदानग्राही भनिएको) ले यो सम्झौता कार्यान्वयनमा द्वितिय पक्षको भूमिका निर्वाह गर्नेछ ।

२. सम्झौता गरीएको कामको विवरण

ग्रिनहाउस / प्लाष्टिक टनेल निर्माण गरीउत्पादन तथा बजारीकरण गर्ने प्रस्ताव कृषि ज्ञान केन्द्रले स्वीकृत गरेकोछ । यसले कृषि ज्ञान केन्द्र र अनुदानग्राहीका बिच भए गरेका र सहमत भएका पछिल्ला सेवा तथा शर्तहरू समेतलाई यस पछि आयोजना भनिनेछ । प्रिसिजन तथा प्रोटेक्टेड हर्टिकल्चर प्रविधि कार्यान्वयन कार्यविधि २०७४ अनुसूची ७ मा उल्लिखित ग्रिनहाउस / प्लाष्टिक घर निर्माण स्पेशिफिकेशन अनुसारको पूर्वाधार तथा सिचाइ पूर्वाधार द्वितिय पक्षले निर्माण गर्नुपर्नेछ ।

३. सम्झौताको समयावधि

यो सम्झौता अनुसार अनुदानप्राप्त आयोजना महिनाका लागि कार्यान्वयन गरिने छ र सम्झौता भएको मितिले सम्झौता अनुसारका क्रियाकलापहरू १५ दिनभित्र सुरु गर्नुपर्नेछ । विशेष परिस्थितिमा सामान्यतया दुवै पक्षको समझदारीमा लिखित सहमतिको परिशिष्ट सहित यो सम्झौताको अवधि थप वा घट हुन सक्नेछ । उपरोक्त अनुसारको सहमती नभएसम्मका लागि यो सम्झौताको अवधि निम्नानुसार हुनेछ ।

शुरु मिति:	
सम्पन्न हुने मिति:	

४ कुल लागत

कुल लागत अनुमान रु(अक्षरूपी लाख हजार सय मात्र) रहेको छ जस मध्ये कृषि ज्ञान केन्द्रले तालिकामा उल्लेख गरीए अनुसार कन्टिनजेन्सी रकम कट्टी गरी कुल ने रु अनुदान परिच्छेद ५ मा उल्लेख भएको अनुदान उपलब्ध गराउनेछ ।

लागत विवरण

क्र.स.	विवरण	जम्मा बजेट रु
१ वर्ग मि को ग्रिनहाउस/प्लाष्टिक घर	
२	सिचाई पूर्वाधार निर्माण	
३	कृषि ज्ञान केन्द्रले उपलब्ध गराउने जम्मा अनुदान रकम रु	
४	कृषि ज्ञान केन्द्रले कट्टी गर्ने कन्टिन्जेन्सी रकम ५ प्रतिशतका दरले रु	
५	कृषि ज्ञान केन्द्रले उपलब्ध गराउने कुल अनुदान रकम रु	
६	आवेदकको लगानी रकम रु	

५ अनुदान प्रवाह तथा समायावधि

प्रथम पक्षले द्वितीय पक्षलाई प्रकृति अनुसार ग्रिनहाउसका हकमा २ किस्तामा सम्भौता बमोजिम रकम उपलब्ध गराउनेछ । किस्ता भुक्तानी पूर्व मुल्यांकन एवं प्राविधिक समितिका पदाधिकारीहरु बाट मुल्यांकन भैसकेपछि सिफारीसको आधारमा भुक्तानी गरिनेछ । किस्ता भुक्तानीका लागि प्राविधिक समितिले मुल्यांकन गरी फाइनल विल सहितको सम्पन्न प्रतिवेदन तयार गरी पेश गर्नु पर्नेछ ।

किस्ताअनुसारको रकम तपशिल अनुसार भुक्तानी गरिनेछ ।

किस्ता	आयोजनाको प्रकृति		समयावधि
	प्लाष्टिक घर/ टनेल	ग्रिनहाउस	
पहिलो	४०	४०	<ul style="list-style-type: none"> सम्भौता पश्चात ग्रिनहाउसको हकमा फाउण्डेशनको कार्य सकिएपश्चात प्लाष्टिकको घरको हकमा सामग्री खरीद भइ निर्माण स्थलमा हुवानी भए पश्चात
दोस्रो	६०	६०	<ul style="list-style-type: none"> ग्रिनहाउसको हकमा निर्माण सामग्री

			खरीद भई निर्माणस्थलमा निर्माण सामग्री ढुवानी भए पश्चात ● प्लाष्टिकको घरको सम्पूर्णकार्य सम्पन्न भएपश्चात
--	--	--	---

अनुदान रकम अनुदानग्राहीको बैंक खातामा उपलब्ध गराइनेछ र अनुदानग्राहीको बैंक खाता विवरण निम्न बमोजिम हुनेछ, र यदि सम्भौता अवधिमा यी विवरणहरुमा कुनै परिवर्तन भएमा निर्देशनालयलाई जानकारी गराउनु पर्नेछ ।

बैंक खाताको विवरण

बैंकको नाम र ठेगाना:
बैंक खाता नः
बैंक खाताको किस्मः
खाता संचालकको नाम तथा पदः

६. सार्वजनिक सुनुवाई तथा होर्डिंग बोर्ड स्थापना

द्वितीय पक्षले (अनुदानग्राहीले) निर्माणकार्यको बारेमा निर्माण सम्पन्न भएपछि निर्देशनालय, जि.कृ.वि.का., कृ.से.के. तथा स्थानीयहरुको उपस्थितिमा सार्वजनिक सुनुवाई गर्नु पर्नेछ र उक्त सार्वजनिक सुनुवाईको माइनुटको रेकर्ड निर्देशनालयमा पठाउनुपर्नेछ । त्यसैगरी नेपाल सरकारको लोगो सहित आयोजनाको लागत र अनुदान रकम उल्लेख गरी ५ X ६ फिटको होर्डिंग बोर्ड सबैले देखने स्थानमा निर्माणस्थलमा राख्नुपर्नेछ ।

७. कन्टीन्जेन्सी रकम कट्टी

प्रथम पक्षले आयोजना संचालनका लागि विनियोजित अनुदान रकम मध्येबाट प्रचलित आर्थिक ऐन बमोजिम कन्टीन्जेन्सी रकम कट्टी गरी बाकी रकम भुक्तानी गर्नेछ ।

प्रथम पक्ष
पक्ष

द्वितीय

नाम :
पद :
संस्थाको नाम र ठेगाना :
मिति :
हस्ताक्षर :

साक्षीहरु

नाम :
पद :
अनुदानग्राहीको नाम र ठेगाना :
मिति :
हस्ताक्षर :

अनुसूची ७
स्पेशिफिकेशन

१ ग्रिनहाउस

१.१ Controlled Environment.

Technical standards of fan and pad green house/Polyhouse

SN	Item	General Specification			
1	Size	Area= 560 m ² Length=Multiples of 8 Meter+ 4 Meter.Ex.8X2+4.(Length is side along the gable or side along the truss lines) Width=Multiples of 4 Meter.Ex.4X2 or 4X3.(Width is side along the gutter or side along the Purlin lines)			
2	Shape	Aero Dynamic along all four sides with curvature shaped hockey pipes of 48.0 mm OD GI Pipes with a view to reduce the impact of wind and consequent damage of Poly Houses Structure -Gutter Orientation – North South and may change according to wind direction. -PAD should be in Wind direction and must have covered elevated balcony for shade.			
3	Structure	Hot Dip Galvanized Tubular Structure of BIS standards. Galvanization of the structural members should not be less than 300 GSM (Grams per square meter).			
A	Withstand to wind velocity	Structure should withstand to minimum wind velocity of 80.6 miles per/hr or 130 km/hr or 36 Meters per second. Note: In case of high wind velocity areas, structure should withstand wind velocity upto 94 miles per/hr or 150 kms/hr or 42 /Meter per second.			
B	Sizes of the structural members	Members name	Outside diameter (mm)	Thickness (mm)	Wt per meter length (kg)
		Columns	76	2	3.75
		Top Purlins	48 (ridge)	2	2.30
		Gutter Purlins	42/43 (Center)	2	2.10
		Top arches of the truss	42	2	2.10
		Bottom chord of the truss Horizontal (GI pipes)	60	2	2.85
		Top Chords and trusses members	48/43	2	2.30/2.10
		Internal Bracings of the truss- pipe structural members to be fitted in plated nuts, bolts and washers without	33	2	1.60

		welding			
		Corridors/Balconies	60	2	2.85
		Curtain Runner	42	2	2.10
		Flap control pipe	21	2	1
		Curtain shaft	27	2	1.30
		Cross Bracing	33	2	1.60
		Note: Welded pipes should not be used ofr structures erection except bottom pipe of 8 m lenght.			
C	Column	76 OD, 2 mm thick			
D	Purlin	48 mm OD/2 mm thick at ridge and 42/43 mm OD/2 mm thick for center			
E	Trusses	Bottom horizontal 60 mm oD/2 mm thick GI Pipe top chords and truss members 48 mm OD/and 43 mm OD2.0 mm thick Bracing 32 mm OD/1.8 mm thick GI Pipe structural members to be fitted in plated nuts, bolts and washers without welding			
F	Clamps and Nut Bolts	Well compatible GI Clamps < 120 GSM, 2mm thickness			
4	Grid size	-8mx4m (Ideal size) -Size can be less depending upon space availability but not more 8mx4m grid size			
5	Balcony and corridor	2 meter wide, vertical/curved pipe-60 mm OD/2 mm thick GI Pipe with 32 mm OD/1.8 mm thick horizontal GI pipe as supporting pipe as supporting pipe. Area covered by corridors should not be included while calculating the area under poly house			
6	Foundation	<p>Pit size should be min 45 cm dia. Depth 75 to 90 cm or suitably altered depending upon Ground strata/level so as to ensure safety and stability of the structure even under extreme wind conditions. Columns are fitted over ground “insets” and bolted to insert pipe of 60 mm OD/2mm thick G/ pipe. Length of insert 120 to 130 cm & filling the pit with 1:2:4 concrete hand mixed with appropriate Grade cement.</p> <p>Before doing the line out for the foundation, ensure that slope of greenhouse ground along the gable should be 0% to 1% and along gutter min. 1% and max. 3%. If slope of ground exceeds this limit then ask grower to do the land development and maintain the slopes of the ground within the limits.</p> <p>Slope along the gable and gutter should be uniform. If developed ground has filing depth more than 200 mm then ask grower to do the flooding of water over the ground so that it should settle down. If the flooding is not done than there are chances of foundation piercing into the ground after application of structural load even foundation may dislocate.</p>			
7	Gutter	<p>Gutter should be made of Galvanized sheet of 2 mm thickness in trapezoidal shape having 500 mm wide perimeter (Preferably of single length without joint) Coil having 120 GSM Galvanization. It should be leak proof. Min 1% slope required for the gutter. Assure uniform slope to gutter to avoid stagnant water in gutter to achieve maximum life of gutter.</p> <p>Gutter Orientation – North – South and may change according to win direction.</p>			
	a) Gutter Height	Gutter height should be 4 to 4.5 meter from foundation formation level.			

	b) Gutter slope	1 to 1.5% to be provided in civil structural work.
	Ridge height/center height	Minimum 5 to 6.5 meter.
8	Fasteners	Cold Galvanized well compatible M6 to M10 bolts & nuts 50 to 150mm long with plain washers as per requirement and with the best quality plating to have good anti-corrosiveness
9	Poly Film	Polythene should be properly. UV stabilized at least there years. Thickness of polythene should be minimum 200 micron(0.2 mm) Compulsory properties UV stabilization, Diffusion /Clear (light Transmission) Optional Properties UV Blocking /Antivirus, Sulphur Resistant, Thermic, Anti drip, Anti Mist, Anti Dust Manufacturing process Three layer/ Five layer
10	Thermal Net	30 to 50% alluminate / thermal net as per requirement <ul style="list-style-type: none"> • Minimum 100GSM • Power operated crank mechanism should be provided for expanding and retracting the shade net.
11	Poly Fixing	C type profile made from Alloy Aluminum should have-high strength with light weight-(approx 220-250 gm/rmtrs) smooth edges, Curve bottom proper for 1.25” to 3” pipes, Proper channel for spring and suitable for double spring locking 0.9mm thick. Self-drilling screw should be fixed on profile every 40 cm along the full length of the profile.
12	Spring Insert	A plastic coated GI wire spring of 2.2 mm diameter, having good elasticity should be used for longer life that transferring less heat to the cladding materials as plastic films or shade net. If we are using GI spring it is better to use a two inch strip of new poly film to be placed over the main plastic in the profile and then lock it with GI profile. This will help in longer life of the plastic as the rusted spring will not directly come in contact with the main plastic. All spring must end inside the profile. Any spring outside profile must be either fixed inside or should be cut so that it does not damage the plastic in strong wind as it will initiate all the plastic being pulled out of profile.
13	Entrance	Double door entry Doors should be made of form FRP Sheets or polycarbonate sheets. Opening and closing is either hinged or sliding Min. width of door should be 1m and min height 2M. The door area should have 50 mm PCC Flooring over 75 mm thick sub base.
14	Civil work	Wall on fan side will be 35 mm thick and 80 cm high and wall on pad side will be 23 cm on thick & 100 cm high from ground level in cm 1.6 with required foundation. All the walls will be plastered in cm 1.4 on top and sides. 80 cm to 1m wide and 10 cm thick footpaths made of cement concrete ration of 1:2:4 should be provided as per the requirements.
15	Electrical fittings	Conduit and wiring as required for connecting light, fan, motor and pumping to main electrical supplies. Preferably use copper wire to withstand the load of the electrical appliances of Indian standards.
16	Climate	

	control system	
A	Fan and Pad System	<p>-Numbers of Fan depends upon size of Fan-pad house and it should be capable of exhausting air volume in one minutes.</p> <p>- Exhaust Fans-50” however it depends upon size of fan-pad house with louvers. 1.5 HP-3 phase ISI standard electric motor.</p> <p>-Cellulose cooling pads of 1.8 meter height with 100 mm/150mm thickness covering the area properly. PVC water distribution system screen/disc filter valve and pumps etc.</p> <p>-Control panel with manual operation, temp and humidity sensors.</p> <p>-The necessary digital controller with sensory device & accessories of standard quality as per requirement should be provided to operate the fan & pad system for controlling temperature & humidity inside the Green house.</p>
B	Fogging System	<p>-In consist of four way anti leak fogger 28 iph flow rate (Working pressure should be mentioned at which we will be able to get required particle size fogger spacing along the lateral and lateral spacing) and particle size, 80-100 micron, 16mm lateral class-3 PVC pipe 6kg/cm², valves, filter, pump, panel with volt meter, MCB, relay, temp and humidity sensor etc complete application rate 3mm/hr.</p>

१.२ नेचुरल्लि भेण्टिलेटेड ग्रिनहाउस

Technical standards of Naturally ventilated green house/Polyhouse

SN	Item	General Specification								
1	Type	<ul style="list-style-type: none"> • Minimum top ventilation should be 10% of total Polyhouse/Greenhouse area and side ventilation depends on requirement of the climatic conditions. • Preferably saw tooth design or Even Span, Ridge & Furrow depending upon suitability for naturally ventilated poly-house/greenhouse. 								
2	Size	<p>Area= 1008 m²</p> <p>Length=Multiples of 8 Meter+ 4 Meter.Ex.8X2+4.(Length is side along the gable or side along the truss lines)</p> <p>Width=Multiples of 4 Meter.Ex.4X2 or 4X3.(Width is side along the gutter or side along the Purlin lines)</p>								
3	Grid	<p>8M X 4M. 2 Meter corridors/balcony along all four sides.</p> <p>If the area is ≤ 250 Sq m then it is better to go for single span green house</p>								
4	Shape	<p>To reduce the impact of wind and consequent damage to greenhouse structure; Green house will be aero dynamic along all four sides with curvature shaped balcony pipes of 48m m OD/2 mm thick G I pipes.</p>								
5	Structure	<p>Hot Dip Galvanized Tubular structure. Galvanization of the structural members of BIS standards should not be less than 300 GSM (grams per square meter)</p>								
6	Stability of structure	<p>Structure should withstand to minimum wind velocity of 80.6 miles per/hr or 130 Km/hr or 36 Meter per second.</p> <p>Note: -In case of high wind velocity zones, structures should withstand wind velocity up to 94 miles per/hr or 150Km/hr or 42 Meter per second.</p>								
7	Sizes of the structural	<p>Refer sequence as</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Members name</th> <th>Outside</th> <th>Thickness</th> <th>Wt per</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Members name	Outside	Thickness	Wt per				
Members name	Outside	Thickness	Wt per							

	members	diameter (mm)	(mm)	meter length (kg)	
		Columns	76	2	3.75
		Top Purlins	48	2	2.30
		Gutter Purlins	42	2	2.10
		Top arches of the truss	42	2	2.10
		Bottom chord of the truss	60	2	2.85
		Internal Bracings of the truss	33	2	1.60
		Corridors/Balconies	60	2	2.85
		Curtain Runner	42	2	2.10
		Flap control pipe	21	2	1.80
		Curtain shaft	27	2	1.30
		Cross Bracing	33	2	1.60
		Note: Welded pipes should not be used for structures erection except bottom pipe of 8 m length.			
8	Fixtures to join structural members	Different type of fixtures are used to join structural members of polyhouses like brackets, cleats, clamps, nut & bolts, washers, self-tapping & drilling screw etc. The entire iron fixture should be galvanized and strong enough.			
	a) Brackets and cleats	Made from the section like angle, channel, I beams and should be cold galvanized with minimum coat of 120 GSM			
	b) Clamps	Different type of clamps like 76/60/48/42/33 mm OD full, 76/60/48/42/33 mm OB half are used which should be made from min. 42 mm wide and 2.1 mm tick GP coil having minimum 120 GSM Galvanization. Curtain clamp should be made from high carbon steel strips of min 30mm wide and 0.8mm thick. Such clamp should have proper spring action so that after fixing at the place they should not change the location.			
	c) Nuts, bolt and washers	From M12 to M6 Bolts, Nuts, washers should be used and they should be cold galvanized with min.120 GSM coat.			
	d) Self tapping and drilling screw	These screw should be used to assure extra safety. They prevent dislocation of clamps from its place. Distance between tapping screw specially for fixing profile to gutter should be 30-40 cm.			
9	Gutter	Gutter should be made of Galvanized sheet of 2 mm thickness in trapezoidal shape having 500 mm wide perimeter (Preferably of single length without joint) Coil having 120 GSM Galvanization. It should be leak proof. Min 1% slope required for the gutter. Assure uniform slope to gutter to avoid stagnant water in gutter to achieve maximum life of gutter. Gutter Orientation – North – South and may change according to win direction.			

	a) Gutter Height	Gutter height should be 4 to 4.5 meter from foundation formation level.
10	Ridge Height	Ridge height should be 6 to 6.5 meter from foundation formation level.
11	Arches Overlap	Minimum overlap of top arch over second (small) arch should be 600mm to avoid direct rain entrance into the greenhouse from the vent.
12	Foundation	<p>Pit size should be min 45 cm dia. Depth 75 to 90 cm or suitably altered depending upon Ground strata/level so as to ensure safety and stability of the structure even under extreme wind conditions. Columns are fitted over ground “insets” and bolted to insert pipe of 60 mm OD/2mm thick G/ pipe. Length of insert 120 to 130 cm & filling the pit with 1:2:4 concrete hand mixed with appropriate Grade cement.</p> <p>Before doing the line out for the foundation, ensure that slope of greenhouse ground along the gable should be 0% to 1% and along gutter min. 1% and max. 3%. If slope of ground exceeds this limit then ask grower to do the land development and maintain the slopes of the ground within the limits.</p> <p>Slope along the gable and gutter should be uniform. If developed ground has filing depth more than 200 mm then ask grower to do the flooding of water over the ground so that it should settle down. If the flooding is not done than there are chances of foundation piercing into the ground after application of structural load even foundation may dislocate.</p>
13	Civil works	<p>Cement concrete 1:2:4 blocks of size 30 cm X 30 cm X 80cm for embedding vertical pipe/poll in brick work for wall around poly house will be 23 cm thick, 0.5 meter high (0.3 m below GL and 0.2 m above GL) in cm 1:6 with 10 cm thick with PCC 1:4:8 in foundation of wall. Wall will be plastered in cm 1:4 on top and sides.</p> <p>80cm to 1m wide and 10cm thick footpaths made of cement concrete ration of 1:2:4 should be provided.</p>
14	Curtain Opening	<p>In general temperature inside the poly-house is more than ambient. To reduce the inside poly-house temperature increase, side ventilation, minimum 20% of floor area is necessary.</p> <p>Minimum 1.5 m clear side curtain opening is required. Side curtain should have min.200mm overlap to the bottom apron.</p> <p>This overlap is necessary to avoid direct entrance of rain into the green house and also to stop direct air entry in the nights.</p>
15	Bottom Apron	To top the CO ₂ inside the greenhouse, bottom apron is necessary. It should have min 0.6 m height from the ground and max 1.5 meter depending upon the crop and climatic conditions.
16	Doors	Double Door Entry, Doors Should Be Made Of Form FRP Sheets or polycarbonate sheets. Opening and closing is either hinged or sliding. Min width of door should be 1 M and min height 2 M. the door area should have 50 mm PCC flooring over 75 mm thick sub base.
17	Top shading and side shading	<p>Top shading can be done by using following material:</p> <p>a) Shading net: Shading net made from HDPE should be used.</p> <p>The selection of shade net depends upon the selection of crops grown and the light spectrum. It should not be more than 50% shade factor. It should be UV stabilized so that it should last long for min. three years. GSM should be minimum 100. Opening and closing arrangement either manual or auto should be provided to the shading net to increase its utility.</p>

		<p>b) Thermal screen/Aluminate: This is better option to create the shading. It reflects the light back and by the means controls the temperature also. This defuses the light also. This is made from HDPE with hot dip aluminium coating. Minimum GSM should be 100 and minimum aluminium coating should 25 micron. Opening and closing arrangement either manual or auto should be provided to the thermal screen to increase its utility.</p> <p>Side Shading: Shade net of 35% should be used to create side shading. This is useful to avoid direct entry of sunlight into the poly-house/green house when curtain is open. Minimum GSM should be 75.</p> <p>or Use of 40mesh UV stabilized insect proof net is also recommended to protect direct entry of insects into the polyhouse/greenhouse. This should have minimum 100 GSM weigh.</p> <p>The shade factor (opening) in colour shade net depends on the spectrum of light through which light is passing through. So right kind of shade net is major challenge that depends on growers choice as well to take advice from the experts. The manually operated crank mechanism should be provided for expending and retracting the shade net.</p>
18	Polythene	<p>Polythene should be properly UV stabilized and prorated warranted for at least three years. Thickness of polythene should be minimum 200 micron (0.2 mm). Polythene quantity accommodate maximum 5.4 sq. meter area in its 1 kilogram weight. (For example,5.5 mx 100 m polythene roll should have minimum weight of $5.5 \times 100/5.4 = 101.85$ kg or 4.5m x 100 m one roll should have minimum weight of $4.5 \times 100/5.4=83.33$Kg.)</p> <p>Options in green house film: Compulsory properties: UV stabilization, Diffusion/Clear (Light Transmission) Optional properties: UV Blocking /Antivirus, Sulphur Resistant, Thermic, Anti Drip, Anti Mist, Anti Dust Manufacturing Process: Three layer/Five layer</p>
19	Aluminum Profile/Poly fixing	<p>C type profile made from Alloy Aluminum should have-high strength with light weight-(approx 220-250 gm/rmtrs) smooth edges, Curve bottom proper for 1.25” to 3” pipes, Proper channel for spring and suitable for double spring locking 0.9mm thick. Self-drilling screw should be fixed on profile every 40 cm along the full length of the profile.</p>
20	Spring Insert	<p>A plastic coated GI wire spring of 2.2 mm diameter, having good elasticity should be used for longer life that transferring less heat to the cladding materials as plastic films or shade net.</p> <p>If we are using GI spring it is better to use a two inch strip of new poly film to be placed over the main plastic in the profile and then lock it with GI profile. This will help in longer life of the plastic as the rusted spring will not directly come in contact with the main plastic.</p> <p>All spring must end inside the profile. Any spring outside profile must be either fixed inside or should be cut so that it does not damage the plastic in strong wind as it will initiate all the plastic being pulled out of profile.</p>
21	Air	<p>In hot and humid climate, when ambient temperature and</p>

	Circulation by air circulating fans	<p>humidity are in higher side, it is very natural that both these factors have a tendency to increase further inside a green house. Under such condition 'air circulating fans' inside the green house will do a good job to reduce the harmful effect of high humidity and temperature on plant. The increased air flow inside the plant canopy reduces the leaf temperature and disperses the high humidity around leaves, which maintain the transpiration pull of crop. This will work best when coupled with exhaust fans that will throw out the accumulated hot and humid air. In cool climate, during winter when the green house is heated, you need to maintain air circulation in such a way that temperature remains uniform throughout the green house.</p> <p>Without air mixing fans, the warm air rises to top and cool air settles around the plants on the floor. During rainy season when humidity is high and high ambient temperature cools down due to rain, this air circulating fans may be used judiciously to disperse the higher humidity around plant canopy.</p> <p>Small fans with a cubic-foot-per-minute(ft³/min) air-moving capacity of one quarter of the air volume of green house are sufficient. Place the fans in diagonally opposite corners but out from ends and sides. The goal is to develop circular (oval) pattern of air movement. Operate fans continuously during required period of a day.</p>
22	General conditions	<ul style="list-style-type: none"> • Green house structural design should be sound enough to withstand wind speed of 130 km/hr. • The companies should be asked to get their structural design verified from the structural engineer because the proposed design is based on the functional requirements and field experience. • The firm should guarantee for free maintenance/damage to the structural material for One year. • The firm should be able to construct the entire green house within eight weeks of the issue of work order.

१.३ एग्रिनेट हाउस

Specification of Agri net house

SN	Item	Specification
1	Size	3956 m ²
2	Shape	Flat top
3	Withstand to wind velocity	Structure may be design to withstand wind velocity upto 104 Km/hr and 120Km/Hour per hrs in high wind velocity zone
4	Foundation	2 mm thickness GI Pipes compatible with columns, length 1.2 m
5	Main Column	Size 60.OD, Thickness 2 mm, Wt per length 2.85 kg, length -4 m
6	Purlins	Purlin GI pipes-size 42/43 OD/thickness 2mm, Wt per length 2.00/2.10kg length -4m purlin members-33/32 mm OD/2 mm thickness, Wt. per length 1.60 kg
7	Corner	Size 60 OD, Thickness 2 mm, Wt. per length 2.30 kg, length 0.15m
8	Four way pipe couplers	Size 48 OD, Thickness 2 mm, Wt. per length 2.30kg, length-0.15m

9	Five way pipe couplers	Size 48 OD, Wt. per length 2.30 kg Thickness 2 mm, length-0.15m
10	Nut Bolts	Size 3/8"
11	Grid size	4x4, 8x4,4x6 (m)
12	Gable length	4.0 m
13	Center height	<ul style="list-style-type: none"> • Flat Structure -4m • Hut /dome type structure – Centre height -4m, side height -2.5 m
14	Aluminum Profile	C type Aluminum profile to fix shade net to the structure by means of self tapping screws. Weight of aluminum profile is 200-220 gm/ meter. Self Drilling Screw should be fixed on profile every 40 cm along the full length of the profile.
15	Spring insert	A coated spring I preferable compared to cold galvanized spring as a coated spring transfer less heat to the plastic and thus enhances the life of the plastic. If we are using GI spring it is better to use a two inch strip of new poly film to be placed over the main plastic in the profile and then lock it with GI profile. This will help in longer life of the plastic as the rusted spring will not directly come in contact with the main plastic. Wire material should be high carbon spring steel with spring action.
16	Shade Net	UV stabilized, ranging from 30% to maximum 75% GSM shade depending upon the crop, made up of ISI/applicable national standard, white/green/ black/suitable colour.
17	Door	Polycarbonate/polythene sheet door with 1m widths and 2m height and another door of 1m X2 m Box section frame is embedded inside for the strength.
18	Ante room	Ante-room of size 4m X 3 m attached to net house.
19	Foundation/ Civil work	Cement concrete 1:2:4 block of size 40cm X 40 cm X 90 cm for embedding vertical poll/pipe of shade net, subject to revision as per requirement of site.
20	Over slope	1 to 1.5%
21	APRON	Use of APRON in shade net

२ प्लाष्टिक टनेल (बासको)

क्र स	विवरण	स्पेशिफिकेशन
१	प्लाष्टिक, इन्सेक्ट नेट र मल्चिङ प्लाष्टिक	<ul style="list-style-type: none"> • १० GSM वा सो भन्दा बढीको सिल्पोलिन वा २०० माइक्रोनको UV प्लास्टिक • इन्सेक्ट नेट अनिवार्य लगाउनु पर्ने • मल्चिङ प्लास्टिक अनिवार्य लगाउनु पर्ने
२	बाँस	<ul style="list-style-type: none"> • खामाका लागि प्रयोग हुने बास नफोडिएको र बाडगो टिङ्गो नभइ सोझो हुनु पर्नेछ

		<ul style="list-style-type: none"> धुरी र छेउ खामो माथि राखिने बास सिङ्गै वा फोडिएको हुन सक्नेछ
३	उचाइ तथा चौडाइ	<ul style="list-style-type: none"> धुरी खामोको उचाइ ४ मिटर जसमध्ये ६० से.मी. जमिन मुनी गाडिएको हुनु पर्ने छेउको खामोको उचाइ ३ मिटर जसमध्ये ६० से. मी. जमिन मुनी गाडिएको हुनु पर्ने चौडाइ आवश्यकता अनुसार वा जमिनको उपलब्धता अनुसार हुनु पर्ने तर ७ देखी १० मिटर भन्दा बढि हुनु नहुने ।

३ प्लाष्टिक टनेल (जि आइ पाइप):

क्र स	विवरण	स्पेशिफिकेशन
१	प्लाष्टिक, इन्सेक्ट नेट र मल्चिङ प्लाष्टिक	<ul style="list-style-type: none"> ९० GSM वा सो भन्दा बढीको सिल्पोलिन वा २०० माइक्रोनको UV प्लास्टिक इन्सेक्ट नेट अनिवार्य लगाउनु पर्ने मल्चिङ प्लास्टिक अनिवार्य लगाउनु पर्ने
२	पाइप	<ul style="list-style-type: none"> जि आइ पाइप पोलका लागि प्रयोग गरिने जि आइ पाइप २ इन्च मोटाइ भएको धुरी, छेउ र धेरी बाट छेउ सम्म लगाइने जि आइ पाइप १ इन्च गोलाइको हुनु पर्ने पोलका लागि प्रयोग गरिने पाइप गोलो वा चारकुने जुन भएपिन हुने तर धुरीमा, छेउमा र धुरी बाट छेउमा लगाउने पाइप भने गोलो हुनु पर्ने
३	उचाइ तथा चौडाइ	<ul style="list-style-type: none"> धुरी खामोको उचाइ १४ फिट जसमध्ये २.५ देखी ३ फिट जमिन मुनी ढलान गरी गाडिएको हुनु पर्ने र उक्त ढलान जमिन माथी १ फिट सम्म हुनु पर्ने छेउको खामोको उचाइ १० फिट जसमध्ये २.५ देखी ३ फिट जमिन मुनी ढलान गरी गाडिएको हुनु पर्ने र उक्त ढलान जमिन माथी १ फिट सम्म हुनु पर्ने एक खामो र अर्को खामोको दुरी ३ मि वा १० फिट हुनु पर्ने धुरी खामा र छेउ खामोको alignment एक अर्कासंग मिलेको हुनु पर्ने र हरेक ३ मि वा १० / १० फिटमा वा धुरी खामो र छेउको खामा माथिबाट १ इन्चको गोलो पाइप धुरीबाट छेउमा राखीएको हुनु पर्ने चौडाइ आवश्यकता अनुसार वा जमिनको उपलब्धता अनुसार हुनु पर्ने तर १० फिट भन्दा बढि हुनु नहुने ।